

Slovenska banovina.

Sept. 10. je dao dr. Korošec predsednikom i podpredsednikom JRZ. poročilo v Ljubljani od notrašnjega i zvušnjega položaja. Med poročilom je omenil tudi to, da se v kratki bodočnosti bo razglasila ustanovitev slovenske banovine z istimi pravicami, kak je ma Banovina Hrvatska. Podpredsednik vlade dr. Maček je v prisrčnih odnošajih z dr. Korošcem, ve sta se skupno borilec az pravice Hrvatov i Slo-

venčov v nedeljenoj Jugoslaviji. Zdaj sta se včakala sada svojih borb i se vržeta na delo, da bode ta banovina prinesle zadovolstvo hrvatskomi i slovenskomi narodi, štero bo vživoa tudi tretji narod Jugoslavije, srbski narod. Na pravica, štere mora dobiti slovenska banovina, že delajo naši slovenski strokovnjaki i predsednik vlade, dr. Cvetkovič, kak na drugom mestu objavimo, je že imenuvao komisijo, za ustanovitev Slovenske banovine.

Ali opravljamo svojo dužnost?

Komaj je minolo dobri dvajseti let, kak se je končala svetovna morija, štera je zahtevala nad 9 milijonov siromaški, nedužni človeči žrtev i nad 18 milijonov ranjenih. Med nami šče hodijo živi svedoki svetovnega klanja, brez nog i rok, pohabljeni i ohromeli, dovce brez moža i deca brez oče, za štere vse morajo skrbeti države z raznimi podporami i šterih teže čuti vsaki posameznik s svojim obveznim prispevkom. Ešče so ne zaceljene vse rane iz zadnje svetovne bojne i že stoji človeštvo pred novov katastrofov človečega klanja i vničavanja materialni, moralni i kulturni dobrin. Ali v tom dvajsetom stoletji, v šterom se človeštvo ponaša s svojov visokov izobrazbov i kulturov, resan nega izhoda za mirne sožitje narodov i človeštva!

Škoz dvajseti let so odgovorni državnik vodili razna medsebojna pogajanja i vrejivali sporna pitanja. Ustanovili so društvo narodov z namenom, da bi bilo kak najvišje razsodišče, štero naj bi rešavalo vsa pereča i sporna pitanja, nastala med državami. To je bila zaistino idealna i za kulturno človeštvo dvajsetoga stoletja odgovarjajoča ustanova. Človeštvo si je odelnol i iz srca pozdravilo zamiseo te ustanove, ki naj bi v bodoče preprečila spopad med državami. Toda društvo narodov se je zrušilo. Zakaj? Zato, ka je bilo zgrajeno na človečoj sebičnosti i neodkritosti. Zato, ka so vodili račune i pogajanja brez Onoga, ki je Alfa i Omega, računajoč na svojo človečo zmožnost, znanost i moč. Društvo narodov se je zrušilo nazlūk tomi, da jo je prosto človeštvo podpiralo i zbiralo po raznih državaj na stozere podpisev proti bojni i za mirno vreditev vsej sporov. Zrušiti se je moglo, ar so v te ustanove hodili ljudje, ki so se opirali na svojo lastno moč, ljudje, ki so pozabili na Onoga, brezi šteroga vole niti vlas človeki ne spadne z glave. Vršile so se razne konference i sestanki, delali so se zakoni, pravilniki i odredbe, toda vse to brez Boga. Zato nega bla-

goslova i zadovolstva, zato nega mira i mirnoga sožitja med narodi.

Bog je človeki dao prosto i slobodno volo. Da pa človek nebi to svojo slobodo ponučao v slabe namene, je Bog dao človeki edno tenkočutno merilo za spoznavanje vsega slaboga, hūdogo i dobroga. To merilo je vest vsakoga človeka. Vest je najbolši opomin človeka, i če človek opomin svoje vesti ščasoma zatre, postane zmožen doprinesti dejanja, ki so blazna i grešna. I jaj človeštvi i narodom, če ljudje, šteri majo v rokaj usodo narodov, ovržejo i zgūbijo glas svoje vesti, ki je merilo za delitev pravice. Kelko opomina vrhovni poglavar sv. Kat. Cerkvi državnik, njim davle nasvete, davle prilžnosti za mirno vreditev raznih sporov. Toda te opomin je pri državnikaj kak glas kričečega v puščavi. Kelko opominajo, kelko naročajo sv. Oča vernikom i vsemi katoličanskomi sveti: molite za vse svoje predpostavljene, molite posebno za one, ki majo v rokaj usodo človeštva, da bodejo s svojov pametjov, s svojim ravnanjom delali i koristili človeštvi za mirno sožitvenje vsega človeštva. Toda človeštvo se za te opomine i za naročila ne zmeni, ali pa v malo meri. Človeštvo je pozabilo na moč molitve, je pozabilo na moč Onoga, brezi šteroga človek niti ednok nemre dihnoti, človeštvo računa samo na svojo lastno moč, na svoje iznajdbe, z šterimi šče strahivati nebo i zemlo. Človek v svojoj gizdi dela račune i načrte, Bog pa te načrte i račune prekriza. Boži mlini melejo počasi, da pa gvišno. Zgodovina nam pove, da vse, ka se je zgodilo, z narodi v zgodovini, je ne bilo brez vole bože, pa naj je to bilo za plačilo človeče vernosti do Boga, ali pa kazen za nevernost človeštva do Boga. Ne pozabimo, da je Bog neskončno sveti i greh mora kaštigat.

Zato poslušnimo glas sv. Oče i molimo za mir, molimo za one, ki majo usodo človeštva v rokaj, da njim Bog razsvetli pamet. Z sebe pa zbrisimo sebičnost i sovraštvost. G. M.

Razgled po katoličanskem sveti.

Španija. Madridski škof je 13. maja odpravo v cerkvi sv. Jožefa slovesno sv. mešo za duhovnik i redovnike, ki so bili vmorjeni ali so spadnoli v državlanskoj bojni. V govori, ki ga je meo po meši, je škof povdaro, da do segamao neso najšli niednoga slučaja, da bi šteri duhovnih madridske škofije izdao vero ali Cerkev zavolo preganjanja ali mučenja. Točno število vmorjenih duhovnikov se ne da določiti. Vnogo jih je najšlo zavetje v inozemskih poslaništvih, vnogi so pa bili prisiljeni, da so živeli, kak pravi kristjani, pod zemlov, veren narod pa je za nje skrbo. — Slaven samostan Escorial, v šterom je za časa državlanske bojne prebivalo madridsko vojaško povelstvo, so rdeči popolnoma izropali. Neprerenlive umetnine so raztepe-

ne po vsem sveti, obe slavni knjižnici z rokopisi iz srednjega veka sta vničeni. Od 108 prebivalcov samostana so jih 70 strelili, med njimi po celom sveti znanoga knjižničara p. Zarco, poznavalca arabskih jezikov p. Martineza i zgodovinar p. Garcia de la Fuente. Do zdaj so se v samostan vrnoli samo 3 menihi.

Kanada. Zanimivo 300 letnico so obhajali v Quebeci. Tū so pred 300 leti ustanovile 3 sestre dominikanke zavod pod imenom „L'Hotel Dien du Precieux Sang“. To je prvi hospicij v Kanadi, šteroga je osnovala krščanska lūbezen i se je obdržao do dnes. Sestre so mele vnogo težkoč pri ustanovitvi, a je vnogim na hasek na duši i teli. Pri proslavi 300 letnice so sodelivale cerkvene i civilne oblasti pa tudi radio.

Naročnikom naših listov prek mej države.

Lepo prosimo vse naše naročnike v Canadi, Franciji, Angliji, Serernoj, Srednoj i Jūžnoj Ameriki, na Cubi, na Kitajskom i Japonskom, v Indiji, Švici, v Portugaliji, Italiji, Palestini, naj nam včasi javijo, dali dobivajo naše liste ali ne. Da če je ne morejo dobiti za volo bojo, te je začasno stavimo, ka poštne ne bomo brez potrebe trošili. Dozdaj pošilamo vse, pa ne vemo za njihovo usodo. Lepo prosimo, javite nam taki. Iz Nemčije i drugih tū ne naštetih držav ne trebe javiti.

Pripomba: Iz Francije nam g. Camplin pišejo, da je dobivajo, ali kesnej kak navadno. Vsi ostali naročniki nam javite, ki ste v Franciji, svoj naslov, da znamo, kama naj pošilamo liste.

Uprava Novin in Marijinoga Lista.

Francija. V malo vesi, ki ma 450 prebivalcov i je 14 km oddaljena od Lyona, se nahaja najveška Marijina podoba (kip) na sveti, ki je posvečena Srci Marijinomi. Podoba je visika 32 m. 60 cm. i je tak za 2 m. višiša od Kristušove podobe v Andajna argentinsko-čilskoj meji. V notrašnjosti podobe vodijo stube do glave, odkec se vidi v lepom vremeni do 50 milj daleč. V vzožji podobe je kapel, duga 8 m. i visiko 6 m. Za postavitev te podobe so nabirali dare 7 let.

Anglija. V Liverpoli so ustanovili višišo šolo Katoličanske akcije, štere pravila je odobrio nadškof, mons. Douney. Službeno se zove „Liverpool Catholic Action College“. Upravo i predavanja vršijo duhovniki i svetni izobraženci. Naloga te šole

je, podvčiti svoje slušatele o deli Katoličanske akcije, o krščanskem nauku, o cerkvenoj liturgiji ino zgodovini i o vsem onom, kak bi se Kristušovo kraljestvo kem bole vtrdilo na zemli. Šola ma svojo knjižnico. Tūdi na toj šoli se polagajo izpiti i davlejo diplome.

Združene države. Letos so katoličani obhajali 150 letnico prve katoličanske univerze v Ameriki. To visiko šolo vodijo jezuiti. — Katoličani majo v USA 16 univerz, 2000 gimnazij i 8000 osnovnih šol.

Borza v službi Kat. akcije. Veliko število uradnikov pariške borze je stopilo v Kat. akcijo, ki se redno večkrat spoveje i prečistijo pa svoje penezne posle vršijo v duhi Kristušovih navukov, da nikoga ne vkanijo.

Glasi z bojišča.

Zveličar sveta, vladar miru, s tvojov krvjov odrešena deca se kole, muči, preganja, bombardira, vužiga, trpi glad, strah, nagoto, sramotenje, smilaj se je i daj, o daj nam blaženi mir.

Bolševiška Rusija je napadnola v nedelo zajtra, brez bojne napovedi, Polsko. Izgovarja se z lažjov, ka Polske več nega i ka šče brani Beloruse i Ukrajince. Polaki se junaško borijo tudi proti Rusom i prosijo pomoč Romunije.

Vizum na potnih listaj Madjarske.

Madjarska vlada je odredila, da brez vidiranoga potnoga lista nišče ne sme na Madjarsko dopotivati, niti diplomati ne. Dozdaj se je z Nemškoga i na Nemško lejko potivalo brez vidiranoga potnoga lista z Madjarske, zdaj se več ne sme.

Junaštvo nad vse.

Polski narod, vojaštvo i civilno prebivalstvo, kaže pri obrambi Varšave junaštvo, od šteroga do kesna pokolenja pripovedavala od stoletja do stoletja. Ženske i deca se celo borijo, da obćuvajo glavno mesto svoje drage domovine, da ne pride v roke sovražniki. Samo nemško poročilo povdarja to junaštvo i ka je nazaj potegnolo svoje čete od Varšave. Štirideset letal je metalo naednok bombe na mesto, deset i desetjezeri vojaki so je napadali z štūki, tanki, puškami, a ne se vdalo. Celo se zgodilo, ka bojna zgodovina na pomli, da so ženske i deca zgrabila eden tank i pelala zgrablene nemške vojake z dostojanstvom naprej na določeno mesto. Med tem časom, ka so tak junaško branili Varšavo, se je polska redna vojska deloma lejko organizirala za rekov Bugom.

Moč letalstva.

Nemci majo pet jezero letal, med temi trijezero bombnikov, Polaki so pa slabi v tom. Nesreča za Polake je tudi to, da so Nemci poseli vsa vekša industrijska mesta i se bližajo v Galiciji k petrolejskim vrettnam, štere, če dosegejo, so Polaki oropani benzina. Nemška letala vničavlejo poti, moste, vlake, aotoje, da je vožnja v Polskoj jako nevarna.

Varšava oslobojena.

Junaški Polaki so oslobodili Varšavo. Poleg vojaštva so se zbrali starci, deca i ženske pa so z nepopisnim junaštvom vrgli nazaj sovražnika od glavnoga mesta. Dober Bog je Polskoj posloa tudi dešč i zdaj nemški motorne ne morejo z takšov brzinov naprej po ravnini, ar je zavira blato. Varšava je veliko mesto i ma okoli poldrugi milijon prebivalcov. Ki ne za delo i obrambo, ne sme v njem prebivati. Nemško bojno zapovedništvo je pozvalo branitelje Varšave, da se naj predajo, ovak zrušijo Varšavo. Tej so predlog odklonili, a sledkar se začeli pogajati.

Lodz dobili nazaj Polaki.

Z nemških rok so Polaki dobili nazaj Lodz. Lodz je veliko industrijsko mesto, štero ma okoli sedemstozeter prebivalcov i ma nad dvejezero fabrik za sūknje. Polskoj vojski, štero je nemška držala v kleščaj, se je posrečilo vužiti z teh klešč i se združiti z glavno polskov vojskov pri Kutni i trdnjavi Modlini. Ta polska vojska se je vračala z Poznanj i Pomorjanskoga, štero so zasiedli Nemci.

Pri Radomi velika bitka!

Pri Radomi se vrši velika bitka med polskov i nemškov vojskov. Nemci trdijo, da so obćolili Polake, tej pa, da se posreči z vojaštvom, štero ide z Poznanjskoga, rešiti obćoljeno vojsko pri Radomi.

Sambor i Javorov v Nemških rokaj.

Nemške čete so zavzele Sambor i Javorov i se približale Lwovi. Nemška letala mečejo z nad streh bombe na mesto, ar nega tū protiletalskoga orožja.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Crensovch, Slov. Krajina.

Letna naročnina v državi 30 Din., mesečno 2-50 Din., v inozemstvu 72 Din., mesečno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din., mesečna 2 Din. — Plačati se mora naprej. Stev. položnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže. Poslano med tekstom vsaka reč 2 D. mali oglas do 10 reči 5 Din. više vsaka reč 1-50 Din.

Nedela

po Risalaj sedemnajseta.

Tisti čas pristopili so k Jezusu Farizeuše, i pitao ga je eden med njimi, učiteo pravde, skušavajoči ga: Vučiteo, štera je ta velika zapoved v pravdi? Veli njemi Jezus: Lübi Gospodna Boga tvojega s celoga srca tvojega, i s cele duše tvoje, i cele pameti tvoje. Eta je največša, i prva zapoved. Ta druga je pa prispodobna k etoj: Lübi bližnjega tvojega, liki samoga sebe. Vu etivi dvej zapovedaj visi vsa pravda, i proroki. Vkiup spravlene pa Farizeuše je pitao Jezus govoreči: ka se vam vidi od Kristuša? čida Sin je? pravijo njemi: Davidov. Veli njim: kakda ga tak David vu duhi zove za Gospoda, govoreči: Pravo je Gospod Gospodi mojemi: sedi si na desnico mojo, dokeč položim neprijatele tvoje stočec pod noge tvoje? Či zato David zove njega za Gospoda, kakda je Sin njegov? i nišče je ne mogoed odgovoriti reči: niti je nišče ne smeo od onoga dneva kaj več njega pitati. (Mat. 22. 34—46.)

Ali je mogoče Boga popolnoma ljubiti? Popolnost lübezni je trojna: prva je v tom, da človek lübi vse, ka je za Boga namenjeno; druga je v tom, da človek lübi Boga, v koliko ga more ljubiti, z vsemi svojimi močmi i da vsa svoja sredstva porabi v lübezni do Boga. Tüdi ta lübezen je mogoča. Tretja popolnost pa bi bila v tom, da človek lübi svojega Boga s takšov lübezni, kakše je Bog vreden. Takše lübezni pa človek ne zmoro. Zakaj? Bog je neskončna dobrot, zato je neskončno lübezniv, naše zmožnosti pa so ne neskončne, zato tüdi človek ne more Boga ljubiti s takšov lübezni, kakše je On vreden.

Zakaj se zapoved lübezni imenuje največša i prva zapoved? Zapovedano nam je, ka nam je dužnost. Dužni smo Boga častiti, zato je zapovedana molitev. Dužni smo dušo očistiti grehov, zato je zapovedana spoved. Tak so nam zapovedi dane, da dužnosti natenkoma spoznamo.

Dužnosti pa so dvojne. Nešterne dužnosti majo svoje razloge v sebi: Vervli, lübi, vüpai! Ta djanja so dobra v sebi i zato so že dužnost. Drüge dužnosti so nam naložene z gotovim namenom. N. pr. positi se, samo na sebi je ešče ne dobro delo, da pa to postane, če se godi s pravim namenom. Zadnji namen duševnoga življenja je, da se združimo z Bogom i ta združitev se zgodi v lübezni.

Če majo tak drüge zapovedi i drüge jakosti samo namen pripraviti pot lübezni, potem je zapoved lübezni zaistino „največša i prva.“ Tri reči dobro ali napačno lübito: Boga, bližnjega i svet. Boga nad nami, bližnjega poleg sebe, svet pod sebov. Lübezen boža naj bo od Boga, z Bogom i v Bogi. Lübezen do bližnjega naj bo od bližnjega i z bližnjim. Lübezen do sveta, naj bo od sveta, a ne s svetom i ne v svet.

Od Boga naj bo: od Boga ma svoj povod i vzrok, da ga znova lübi. Z Bogom naj bo: v združenji z volov božov. V Boga naj bo, gda lübezen hrepeni pozveličanji, štero bodüša najšla v Bogi.

Lübezen do bližnjega pa naj bo od njega, da se veseli tomi, ka je bližnjemi na duševni hasek. Naj bo ž njim, da mamo bližnjega kak tovariša na poti v nebesa. Naj pa ne bo v njega, ar človek nikdar nemre biti naš cio.

Zajemajmo povod i vzrok lübezni tüdi iz sveta. Spoznajmo krasoto božih del i včimo, se iz teh del, Boga častiti i hvaliti. A ne lübmno s svetom, ki se v sreči zvisi i v nesreči obvüpa. Ne iščimo v sveti svojega zveličanja.

Visiko odliküvanje ministra dr. Kreka.

Na predlog predsednika ministrskega sveta so kraljevski namestniki odliküvali dr. Kreka Mihaela, slovenskoga ministra z redom Jugosl. krone I. stopnje.

Nove sodne takse.

Da se sodnije morejo popravlati, povekšavati, zemliške knjige ponavlati, je določena nova sodna taksa. Ta bo stala iz 10% redne sodne takse, a ne sme biti večja od 25 Din, i ne menša od 50 par.

Odajna centrala za cukrer.

Naš finančni minister je podpisao pravila odajne centrale za cukrer. Člani te centrale so vsi proizvajalci (fabrike) cukra v državi. Odajna centrala določa, kde i kelko cukrne repe se mora saditi. Pri tom mora gledati na to, da se proizvaja telko cukra, da ga je zadosta za domače potrebnje i da se stvorijo potrebne zaloge v državi. Ona vodi promet pri odaji i ona določa ceno pri vsakom proizvajalci. Ma tüdi pregled nad odavanjom cukrne repe. Končno vodi tüdi pregled nad odajov cukra i da na zahtevo finančnoga ministrstva svoje mišljenje zavolo določavanja odajne cene cukra.

Adresa slovenskih rezervnih častnikov.

Zastopstvo slovenskih rezervnih častnikov je bilo sprejeto pri vojnom ministri generali Nediči i njemi je pri toj priliki izročilo adresu, v šteroj pravi, da bodo rezervni častniki dravske banovine sledili vzgledi onih borcov, ki so v časi stoletnih borb darüvali svoje življenje za slobodno Jugoslavijo. Včiniti ščejo vse, da se narod v teh resnih trenutkah zbere v slogi i moči i da bo mogoed vsikdar braniti slobodo, državno neodvisnost i neokrnjenost svoje rojstne zemle. Zavüpaajo se pa tüdi v narod, da po sprijao svojevolno vsako žrtev, da bo naša vojska sposobna za obrambo lüstva i države. Adresa se je končala s prošnjov, naj g. minister izroči te izraze vdanosti i pripravlenosti Nj. Vel. kralji i z vzkliki Nj. Vel. kralji, kraljevskomi domi i Jugoslaviji ž njenov nepremagljivov vojskov.

Predsednik vlade, dr. Cvetkovič je določo komisijo, štera izdala načrt, kak se spremeni dravska banovina v slovensko z istimi praviciami, kak je dobila hrvatska banovina. V komisijo so imenüvani bivši minister Mihajlo Konstantinovič, minister dr. Krek i podban dr. Majcen.

Prepoved kukarce i graha.

Naša vlada je sprijala sklep, po šterom je prepovedano izvažati iz države kukarce i grah.

Poziv sv. Oče.

Pij XII. so poslali poziv, naj se odprta mesta ne napadajo, naj se v bojni ne vporablajo strupeni plini i naj se z vozniki postopa po človeče. Te poziv sv. Oče smatrajo kak prvi stopaj k splošnoj konferenci za mir.

Terezija Neumann vmrla.

V Konnersreuthi je vmrla Terezija Neumann, štera je na svojem teli mela skrivnostne pojave. Najbole značilni so bili: stigmatizacija t. j. na teli vidni sledovi Kristušovoga trpljenja, potem ka leta dolgo ne jela.

Bojna pod morjom.

Angleška sporočila pravijo, ka bojna pod morjom trpi dale. Kelko ladij se potopi, ne dajo v javnost, ar sovražnik potem zvede, šterih ladij se njemi ne trbe več bojati.

Kardinal Hlond, primas Polske, v Bukarešti.

Kardinal Hlond, primas Polske je kak vojni begunec pobegno iz Polske i se nastano v Bukarešti.

Što je vrhovni povelnik polske vojske?

To je maršal Eduard Smigly Rydz po pozvanji slikar. Že za časa Pilsudskoga, kda je te zbirao lübitelje polske slobode okoli sebe, se je njemi pridrüžo i se v svetovnoj bojni borio za slobodo. Po smrti Pilsudskoga se je ves polski narod z zavüpanjom obrno na Smigly Rydza. Varno je vodo svoje državo, dokeč so ga ne izzvali Nemci. Zdjaj vodi boj proti najmočnejšemi sovražniki v Evropi.

Plemeniti ideal in njegov pomen v življenju.

Faust si je odkrito priznal: „Večkrat sem imel težke ure, toda podobnih težav nisem doživel nikoli.“ (Faust I. 8, 26.) So ljudje, ki jim je čaša piva, opojni tobak, našopirjena ženska vse. So ljudje, ki ljubijo muziko, ples in igro ter jim je vesela pesem vse. So ljudje, ki jim je branje romanov, kartanje in prazni pogovori naslada. Ti seveda ne bodo razumeli globokega Avguština, ki se je na sončnem vrtu vrgel na obraz in v solzah jokal nad preteklostjo ter določal svojo bodočnost. Smehljaje bi sprejeli Lessingov poziv: „Če me more kdo, naj me dvigne kvišku, ki mi bo stavil tako uslugo, za tega bom rotill in prosil Boga, da mu ne skрати plačila.“ Mnogi imajo za take prošnje le zaničevalno besedo kakor Herod. Opravičijo se kakor Pilat in si umijejo roke, češ, glej samo, da se dokopljše naprej. So ljudje, ki s svojim nerazumevanjem do sotrpina pripravijo istega do pravega mučeništva. Mogoče mi kdo pove, pa take lahko smatramo za zelo srečne. Njihovo življenje se vrti okrog dnevnih dogodkov in skrbi. Njih misli so plitve. Gotovo so srečnejši od tistih, ki jemljejo življenje resno in jim trpljenje ni prištedeno. Kerer se izraža o trpečih sledeče: „Teh nikoli ne bom imenoval nesrečneže, četudi je tragično, kajti določeni so za velike reči, rešeni so in rešili bodo mnoge, kakor se izraža o njih sv. Duh v Apokalipsi (3, 12.) Toda zmagovalni postanejo, ako se ne dado ugonobiti od strahu in pred težko doseglivim idealom.“ Ideal, vzor si in hrepenenje vseh časov in narodov. Göthe kliče: „Molimo za ideale.“

Herder je vskliknil na smrtni postelji, ko se je poslavljaj od tega sveta: „Dajte mi velike misli — ideje! Makabejska mati je bodrila svoje otroke mučence: „Otroci glejte kvišku v nebo!“ (Mach. 7, 28.)

Zveličar je apostole pred svojim trpljenjem tolažil s prekrasnim besedami. Hujša je borba v polni življenjski sili nego smrtna borba v onemoglosti. Faust si je prislonil že strup k ustnicam, toda ko je slišal glas z neba: „Kristus je vstal v veselje trpečim, po njem zginejo težave in skušnjave, Kristus je vstal! Blaženi, ki ljubijo, vsi žalostni bodo rešeni.“ Čašo strupa je odmaknil in opogumljen šel življenju nasproti ter zapel: „O, zvenite mi naprej ve sladke nebeške melodije, solza se suši in življenje ima spet privlačno silo zame.“ (Faust. I. s. 19.) Po prvi abdikaciji je tudi Napoleon segnill po strupu. Toda ni ga vzel, temveč je po kratkem preudarku vzkliknil: „Ne, rajši napišem zgodovino naših činov in tako ovekovečim dejanja.“ (Thiers, Gesch. des Konsul. und Kaiserreiches (53 B. s. 39.)

Tudi Beethoven je obupavajoč, zaživel v misli na umetnost. „Grandis tibi restat via“, je slišal Elija v puščavi, ko je že obupoval. „Non deficient, assumet pennas ut aquilae“ — ne bodo podlegli, dvignili se bodo na krilih orla. (III. Reg. 19. 7.)

Schiller kliče: „Na gore bi se dvignil, da mam peruti.“ Četudi je v težkih urah pesimizem velika skušnjava in mu za trenutek zapadejo tudi najboljši možje, vendar po mirnem, resnem preudarku in uprti na nasvet resničnega prijatelja, ta ura mine. Zarja vsklije v naši duši. Veliki Don Bosko je pred tabernakljem našel novo zarjo v vseh težavah.

Mnogim je življenje v breme, ker si niso zastavili nobenega smatra. Drugi nasičeni vseh dobrot ne poznajo dnevne borbe, preživljajo dneve v brezdelju in v gotovi dobi jim pravi Goethe: „Nasičeni vsega ste postali prestari za igro in premladi za duševno delo.“ Vemo, da je življenje kakor pravi filozof Aristotel: „prehod od potence k aktu.“ to je stremljenje doseči cilj. Ideal nas reši vsakdanje plitkosti. Kakor nas višina gora in širina morja navdahne z tihim hrepenenjem, da bi se podali na vrh ali na odprto morje, tako ideal budi v nas dejavnost. Schiller je vzkliknil, ko je zagledal sinjo raven odprtega morja: „Oh, ko bi mogel iz prožne celine na večno nemirno in valujoče morje pod čisto sonce.“ (Sehnsucht.) „O, ne govori mi o masi, ob pregledu katere mi upada duh, odkrij mi raje one vire, ki me proti volji peljejo k izvoru stvarstva,“ je prosil Faust prijatelja. (Faust. 2.) (Dalje.)

Matija Balažic:

Na križopotji življenja.

XII.

Kak strela s čistoga neba so zadeli tēj guči Liziko. Že prle se je nekaj čulo, kak da bi se pripravljalo k vihéri. Salajova Manka je doségnola svoj namen, gda je s svojimi valištri oblazila vse hiže. Lüdje so dosta mleli. Te se je pa sipalo vse na njo. Vsi nabrani čemérje lüdi, to se pravi žensk, so leteli na Liziko. Da si lüdje morejo zmisliiti pa vörvati takše guče! Ne vejo, da je poštenjé pa dobro imé kradnoti vékši kvar, kak vkradnoti velko vrednost, ar je pošteno ime velka dragoča na zemli. Stéžka je oprati to, ka so drügi tak lehkomišelno zblatili.

Té misli so navdajale Liziko, gda so tüdi Sobočanovi zvedili od vsega toga. Sobočan sí nej mogoed najti mirá. Da bi ravno njegova hči mela nepošteno namene? „Raj vidim, da mi merjé od glada, ali poštena!“

Po obedi je domačim razdelo delo i razposlao vse po svojem deli, samo Liziko je stavlo v hiži i zápro dveri.

„Lepe stvari čüjem od tebé,“ je gučao brezi vseh závojov. „Na kolenaj tü pred menov mi povej, ka je na tom istine! Da bi si jaz nakopavao prokletstvo lüdi pa Boga na svojo hižo?“

Lizika je prestrašeno pa brezi reči obstanola pred njim. Ne mogla spraviti reči iz sebe.

„Ka je med vama, te pitam?“ se je razsrdo oča i trda, žmetna roka je spadnola na Lizikino glavo.

Lizika je spadnola na kolena i jočič pravila: Če sam kriva, oča, naj me bije vaša roka. Znam pa, da mi ne nikdar prišlo na miseo to, ka so raznesli po vesi i ka melejo lüdje. Da se rada smejém, ka morem za to? i njeno telo se je vse stepalo od joča pa strahá.

„To ti povem, šče ednok naj zvedim kaj takšega, bo korbač opravo svoje delo,“ njoj je grozio oča.

„Naj mi jeziki onemi, če sam gučala kaj takšega, s kem bi ga zavajala!“

„Pa bi on tebé zvodo!“, je pravo oča i vidilo se je, da je

tüdi tü mela Salajova Manka prste zmes.

Lizika se je pobrala na nogé i odločno pravila, gda si je s predpasnikom obrisala skuzé:

„Oča, prosim vas, ne gučite kaj takšega, če njemi neščete delati krivice. Preveč ga poznám. Jaz sam pa tüdi ne zmed tistih deklin, štere samo čakajo, da bi jim što namigno s prstom.“

„Da vaj več ne vidim nikdar vküp i ne zvedim več takših reči,“ se je za silo pomiro oča i zaloputno dveri za sebov.

Mir iz dveh hiž, blaženi mir, je odplavao. Razrüšila se je sreča, vselila se je svaja i neznosna tihota, štera je napunjavalala vse kote, samo rezke zapovedi po hiži so včasi pretrgale to tihoto. Salajova Manka je dosegnola svoj cio.

* * *

Drügi den odvečara je šla Lizika brat graj po késnnoj kukarci. Odevko je nesla na rokáj i šla zamišleno po koniki. Na oba kraja konika je šumatála zrela kukarca pa süho kukarišče, štero je zraslo kak log. Grahove žute mošnjice so visile na kukarčinih betväj, v bilji se je skrivalo žuto vlatovjé, zvekšega vse načnjeno od vrabečih klünov. Žute tikvi z vrezanimi imeni so

se debelile po razgonaj. Nad vsem je bio čistí pa zmíti septemberski den, šteri ne bio prevroči, ne premrzeo, samo oživlao je žmetno glavo. V logi so se glasile vrane. Po cesti so čiduže bole vozili kukarce. Od noked je priplavalo celo jufkanje prvih trgačov. Celo pole se bo v nekaj dnevaj spremenilo v veselo spevanje. Lüdje bodo posekali kukarišče, ga sklali v küpe, tikvi pa zvozili domo. Pole bo postanolo golo kak osküblena kokoš.

Vse to dnes Liziko ne zanimalo. Zatoplana je bila v svoje misli: „Ka li si mislijo Dogarovi od nje? Mogoče pa li ne vörjejo vsega. Da bi ona kaj takšega delala, joj šče niti na miseo ne hodilo! Istina, bila sta si z Jančekom vrstnika z šole i radiava sta se smejala i to je bilo tüdi vse. Zakaj jo denok tak oplečejo s temi valištri? I ona, Jančkova mati, ta sirota, ka naj si ona misli? Ne, sama more stopiti k Dogarovim i dopovedati materi, da je vse to samo delo Salajove Manke.“ Gda je pobrala graj i se je že nekelko zmračilo, je prišla po ogradaaj k Dogarovim. Že na škegnji je čüla sikanje pa štrkanje mleka v dojačo z štale. Mati je dojila. (Dale.)

Zadnji glasi z bojišč.

Proti Brest-Litovski.

Nemške motorizirane čete se bližajo Brest-Litovski. Nemci pravijo da so ga že zavzeli, Polaki pa, da se junaško borijo za njega. Polaki javljajo, da so zgrabili 12 jezero Nemcov i 100 topov zaplenili.

Na zahodnom bojišču.

Francosko poročilo pravi, da so na nevarnom z minami obklajenom mestu par stometrov napredovali i da so Nemci izpraznili Trier, Achen i Köln.

Kaj piše danskoga lista „Politiken“ dopisnik?

V Berlinu se je sestao z nemškim oficierom, ki je na Poljskom vodo tanke proti polskoj vojski. Te nemški častnik je pravo sledeče: „Nemški tank se je na Poljskom sijajno vzdržao, nego klanje je strašno. Nemški tanki so odlično opravili svoje delo, nego za kakšno ceno. Polaki so jako junaški borci. Zesedba Poljske ne bo lahka, ar trebe prle buiti vse polske vojake, kak se bo mogla Poljska vdati.“

Lomžo majo še Polaki.

Polaki javijo, da je nemško poročilo, ka bi oni zavzeli Lomžo, neistinito. Lomžo majo še Polaki v svojih rokaj.

Pri Varšavi

Polaki so srečno odbili dozdej vse napade Nemcov pri Varšavi, šteri so meli na jezere mrtvih i zgrabljenih. Nemška letala grozno bombardirajo Varšavo i nemška vojska se znova zbira od vseh strani, da zapaše glavno mesto Poljske.

Pri Radomi se vdali Polaki.

Nemci so pri Radomi zgrabili 60 jezer polske vojske i vno-go strliava.

Gdinja se vdala.

Poljsko pristaniško mesto se je po 14 dnevnoj junaškoj borbi vdalo nemškoj vojski. Gdinja je pred 15 leti bila ribniška ves, dnes je pa stojezer ljudi broječe veliko mesto kre morja. A okoli Gdinje se ešče zmerom junaško borijo Polaki.

Poljska v velikih skrbej.

Nemška poročila pravijo, da so Nemci zasedli Lvov, Lublin i Brestlitovska en del, zvu-nešnje trdnjava. Poljska vlada se je odselila z državnim kinčom na romunsko mejo, da v sili pobe-gne v Romunijo. Diplomati zvu-nešnjih držav so se že pre-selili v Černovice v Romuniji. Polaki trdijo, da so napad na Lvov odbili. Poljski poslanik je zaprosio angleško vlado, naj skoči Poljskoj na pomoč. Nemci pravijo, da Lodz majo oni i da je sam Hitler šo v mesto, Polaki pa trdijo, da mesto oni držijo v rokaj. Edno je jasno, da so Polaki junaško prebili nemški obro-č, gda so se vračali iz Poznanja i so pomagali zaenkrat Varšavo osloboditi. Ta je pa še zmirom bombardirana den za dnevom i bombe so celo veliki kvar napravile na nuncijaturi sv. Oče. Nemci zdaj od vseh strani pritiskajo na Varšavo, a ta so drži.

Koliko Nemcov je prejšlo na Poljskom.

Poljsko poročilo pravi, da je stojezero Nemcov zgubilo življenje ali je ranjenih na poljskom bojišču.

Odbit napad pri Lvovi.

Polaki so odbili nemški napad na Lvov i se je poljska vlada z romunsko mejo preselila v bližino Lvova.

Ka je na Češkom?

Pod predsedstvom dr. Beneša se je ustanovila v Londoni češka vlada, štera šče Češkoj nazajpravit nezavisnost. V Pragi je dosta ljudi aretiranih, ar so poslušali radijska poročila iz drugih držav.

Glasi iz Slovenske Krajine.

Širitelom. Oprosijo se širitelje, naj idejo od hiše do hiše i poberejo 8 Din naročnine za Marijin List za kleti, to je za l. 1940. Drugo polovico naročniné pa plačajo v novom leti do konca junija. Vsaki, ki plača 8 Din, to je polovico naročnine za Marijin List, naprej za kleti, dobi brezplačno kalendar. Vsaki novi i starl naročnik ga dobi brezplačno, ki postane v l. 1940 naročnik. Zato idite v vsako hišo, ne samo k starim naročnikom, da zvezmo, keliko naročnikov bo. To je potrebno zato, ar bi znali menje kalendarov štampati, kač bo naročnikov. Do 15. oktobra vsaki šriteo more poslati polovico naročnine Marijinoga lista za l. 1940. Ki to ne včini, njemi kalendarov ne poštemo.

Uprava M. Lista v Črensovcih

Novi šef na davčnoj upravi v Lendavi. Pristojna oblast je po vpokojitvi bivšega šefa, g. Cimermana, imenovala na njegovo mesto kak vršilca dužnosti g. Gruškovnjak Davorina. Gospoda Gruškovnjaka, našega domačina, dobro poznamo vsi i se iz srca veselimo njegovomi napredovanji. Kak šefa odgovorne težke službe na davčnoj upravi ga toplo pozdravljamo i njemi obečamo vsestransko podporo od naše strani, štero gotovo tudi dobimo od njegove strani, ki nam je tudi dozdej šo na roko, kak je mogeo. Čestitamo.

Izstradani delavci se vračajo z Francije. Velike čupore naših delavcov se vrača z Francije, vnogi brez penez i lačni, da bi zid grizli. Eden siromak je celo bos prišo domo z Francije. Frank je spadno pod dinar. Za 80 par se zmeni. Nam se do dna srca smilijo naši z Francije se vračajoči delavci i njim želemo, da bi si odpomogli doma i najšli pod domačov strehov mir i zadovolstvo. Z ednim njim Rafaelova družba za Slovensko krajino nanzanja, da ki majo kakše pritožbe, naj je njej izročijo, keliko de se moglo, de njim šla na roko. Naš izseljenski komisariat ne zapreti v Parizi i tam se nahajajo tudi ešče izseljeniški duhovnik, g. Camplin.

Skrb Madjarske.

Po zasedbi Poljske od strani Rusije je Madjarska postala mejaš Rusije i se boji, da ne bi Rusija zahtevala od Madjarske Podkarpatske Rusije, kje prebivajo isti Ukrajinci kak v zasedenoj Galiciji.

Kama bežijo Polaki.

Poljsko civilno prebivalstvo i tudi vojaštvo na jezere beži v Romunijo, Vogrsko i v Litvo. Pokojnoga maršala Pilsudskija dovica je z hčerjo v Litvo pribežala.

Kak je dobo Radek to veliko čast, da je postao ravniteo Poljske.

Bio je na smrt obsojen, ar so ga obtožili, da drži zveze z Nemci. Je priznao i izjavio, da je vreden smrti. Stalini je pa glas poslao, da njemi zna ovaditi ljudi, ki so nevarni za njega. Tak je bilo streljenih več vodilnih možov, tudi urednik lista „Izvestije“, Radek je pa dobo pomiloščenje i uredništvo „Izvestije“. Prle si je spremeno te židov ime na Kradek-a, ar je zavolo kraje bio obsojen, zdaj je ime polepšano za Radeka. Te bo oblastnik v katoliškoj Poljskoj.

Zahodno bojišče.

Francoske čete so prestopile Mosello i vdarle v prve trdnjave Siegfriedove linije pa napredovale kre Saarbrückena. Za nemško industrijo pomeni to veliki zgubiček. Nemci so spravili 11 divizij na to bojišče proti francoskim i angleškim četam.

Slovaška mobilizira.

Slovaška vlada je odredila splošno mobilizacijo.

Zahvala kitajskoga škofa mons. g. Čenga. Pri svojem odhodu iz Slovenije je poslao prezvišeni g. škof Čeng posebno zahvalo g. odvetniki i dozdejšnjemi poslanci Bajleci, šteri je bio tak lubeznivi, da je g. škofa pripelao s svojim autom iz Slovenskih goric v našo krajino. G. škof se zahvaljuje g. Bajleci tudi za njegovo izredno gostoljubnost, kak tudi njegovoj gospej za prijazno pogostitev. Pravi, da si je šteo v posebno čast, da ga je v Slov. Krajino, v domovino g. misijonara Kereca, vozo osebno narodni poslanec s svojim avtomobilom. Pri toj priliki se ponovno zahvaljuje za lepi sprejem v Slov. Krajini, posebno ešče v Soboti i vsem, šteri so ga s svojoj gostoljubnostjov počastili, posebno pa Salezijancom, šteri so ga ves čas za svojega meli.

Carinska poslopja se bodo zidala. V sobočkom srezi se bo v kratkom začnolo z zidanjem petero velikih carinskih zidov. Te bodo na Cankovi, v Gederovcih, v Rogoševskoj občini, v Martinji i na Hodoši. Pred štirimi tjedni je posebna komisija, določena od ministerstva financ, izvršila ešče nekše zadnje terenske spremembe. Tak je komisija na Cankovi i na Hodoši zavrgla staro zemlišče i tam včasi na lici mesta kupila nova primernejša zemlišča. Vseh pet poslopj bo koštalo okoli 2 milijona 300.000 din. Zidine bo gradila država, ostanje pa last občine. S tem bo našoj krajini tudi vnogo pomagano, ob prvimi dobijo pri zidani vnogi naši delavci služ, ob drugim pa zidine ostanje last naših občin.

Premeščen je preč. g. Kozar Alojz, naš domačin iz Hrastnika v Brežice. Želemo njemi, naj si odmoro na novom mestu od teškoga dela, štero je tak vestno opravljao na prvejšoj štaciji.

V. Polana. Naš akademik Žalik, ki je razglašen kak človek komunističnoga mišljenja, je vložo prošnjo z še štirami podpisniki na oblast za ustanovitev „Zveze kmečkih fantov in deklet“ za Velko i Malo Polano pa Brezovico. Mi Polančarje i Brezovičanci dobro poznamo istino staroga pregovora, štero vsakdenešnja skušnja potrdi, da „riba pri glavi smrdi.“ Zato pa svoje dece ne pustimo v to

Angleška bojna ladja potopljena.

Nemška podmornica je potopila angleško bojno ladjo „Courageous“, štera je navadno nosila 1200 vojakov.

Zveza nepristranskih držav.

Sv. Oča delajo za to, da bi se združile vse nepristranske države, ka se tak boj ne bi razširjao i bi se prva stopnja naredila za mir.

Kak dugo bo trpela bojna?

Anglija i Francija trdita, da bo bojna trajala dugši čas tri pa še več let. Nemčija pa pravi, da je pripravljeno celo za 10 letno bojno.

Ruska vojska se zišla v nemškov.

Ruska vojska je 150 kilometrov globoko prikorakala na Poljsko i se je pri Brest-Litovski združila z nemškov. Poljska vlada se nameni preseliti v Pariz. Za guvernera Poljske je Stalin imenoval Radek Karola, ki je židovskoga pokolenja z imenom Abraham Sobelsohn i rojen l. 1885 v Lvovi v Galiciji.

Polaki so vužgali

petrolejske vretine, štere gorijo i vničili premogokopnike.

Vsem našim delavcom v Nemčiji.

Zaradi dogodkov zadnjih dni so mnogi vznemirjeni in so tudi v neki negotovosti glede pošiljanja denarja. Z ozirom na odgovor naših jugoslovanskih oblasti v Berlinu in Düsseldorfu, vam sporočam, da za to ni povoda. Iz Düsseldorfa mi namreč javljajo:

„Radi nastalega položaja naj ne bodo naši delavci kar nič razburjeni, ker do sedaj nimamo še prav nobenega vzroka, da bi se vznemirjali.“

Zato ostanite vsi mirni in imejte zaupanje v naše državne

oblasti. Denar se lahko pošilja. V kakih tozadevnih težkočah se zato redno obračajte na naš izseljenski komisariat v Düsseldorfu (naslov: Consulat Royal de Jugoslavie, office d' Emigration, Düsseldorf, Grafenberger Allee, 36). Tudi podpisani sem vam vedno z raznimi nasveti na razpolago.

Domače prosim, da o tem svoje v Nemčiji, ki nimajo Novin, čimprej obvestite.

Ivan Škafar, izs. duh., Stralsund, Jungfernstieg 2, Pommern.

Našim v Franciji.

Zavolo nove devlzne kontrole naši delavci z Francije ne morejo potovati domo, čeravno je talijanska meja ešče odpreta. To pa zato, ar več ne mogoče kinititi

drništvo, Naših sinov i naših hčer ne smejo voditi po božem zakonit ljudje, ki se držijo navuka, šteri Boga ne samo ne pripoznajo, nego ga sovražijo i se proti njemi borijo. Odkrito povemo, da mi samo tiste vodite spoznamo za prave, šteri nas k Srci Božemi, patroni naše Cerkve vežejo, i ne tiste, ki nas od njega trgajo.

Vančaves. Preminoči teden smo pokopali Ratnik Marijo, ženo našega dolgoletnoga župana i poznej občinskoga starešine Ratnik Franca. Pokojna je bila jako pobožna pa mirna duša. Zapustila je moža i dvoje dece. Naj njoj sveti večna svetlost. Ostalim naše sožalje. — V Franciji se je oženo naš domačin Bežan Jožef z gđc. Šoštarec Maričikov iz Krajne. V zakoni njima želemo obilo božega blagoslova.

Na znanje Tanacek Pavle domačim. Izseljenski duhovnik g. Camplin nam javljajo, da naslov, šteroga ste njim izročili: Melle Tanacek Pavla, Frenvent (Pas de Calais) nezadosten. S tem naslovom je ne morejo gor najti.

Zadružni tečaj se začne sred oktobra v Ljubljani i trpi do Vuzma. Do 25. septembra se morejo vložiti prošnje za sprejem na Zadružno Zvezo v Ljubljani, Tyrševa cesta.

Sobota. Občni zbor deklščkoga krožka.

V nedelo 17. sept. je meo občni zbor Dekliški krožek. Zvoljen je bio novi odbor s predsednicov Franko Anov z Sobote. Sprejetih je bilo več dobrih sklepov od prišestnoga dela. Dekliški krožek bo posebno letos skrbno za siromaka v Soboti. Odseki, šteri si je tak lepo nalogo naložo, hoditi po Kristušovih stopnjaj ino iskati siromake pa njim pomagati, želemo obilen blagoslov v bodočem leti. Te gotovo ne bi izostao i rodio bo veliki uspeh društvu.

Nastop mladine v Črensovcih.

V nedelo po večernicaj se je vršo lepi nastop FO. i DK. z Črensovc i Beltinec v Črensovcih. Najobprvim je pozdravo zbrane goste i mladino Stanko Ivan, predsednik FO. za Črensovc, potem pa okrožni predsednik, č. g. Škraban Janko, kaplan iz Sobote. V svojem govori je omenio, da zdaj, gda puške pokajo i se meči sūčejo, je predvsem potrebna krščanska vzgoja mladine, da bo ta delala za blaženi mir. I ka te namen dosegne, je povdarlo, da se bo v prišestnom leti začela notrašnja, to je duhovna vzgoja mladine pri FO. i DK. Nastop mladine obojega spola je bio dovršen, štafetni tek vesel, telovadba na drogi i bradli popolna. Vsem, ki so se trudili za prireditve i vsaj mladini pa gostom, ki so jo podprli, srčna hvala. Bog živi!

Turnišče. Nad vse hvalevredno pomagajo z kulukom, to je brezplačnim delom naši mladi farniki pri zidavi prosv. doma. Preminoči teden jih je celo treseti privrelo vkup k deli. Pri kopianji fundameta smo najšli mrt-

veca, ki je nad sto let počivao že v domačoj zemli. Bio je močen možki, veterinar iz Napoleonove vojske, ka je kazala svetinjica, štero je noso na prasaj. Kostj pokojnoga so se pokopale na cintori, svetinjica se je pa ohranila za Prekmurski muzej.

Dobrovnik. V nedeljo, dne 24. septembra ob 4. uri popolane uprizore tukajšnji akademiki in učiteljstvo v šoli lepo igro v treh dejanjih „Učiteljica“. Vstopnina prosta. Pobirajo se prostovoljni prispevki.

Martišek Iren, Dol. Lendava in Gincer Franc, Subotica, se poročita v Subotici.

Viničarski red.

Letni obračun.

§ 8. Najkasneje do 31. jan. vsakega leta morata viničar in vinogradnik napraviti pismen obračun glede prejemkov in vrednosti dela, ki so ga opravili viničar in njegove delovne moči v preteklem službenem letu (1. nov. do 31. okt.). Vinogradnik mora najkasneje do 31. dec. pozvati viničarja k sestavi obračuna. Če se viničar do 31. januarja brez upravičenega razloga ne odzove pozivu vinogradnika in s tem sestavo obračuna onemogoči, izgubi pravico do prejemkov, ki bi ne bili že izplačani. Ko je obračun obojestransko sestavljen in sklenjen, viničar ne more ničesar več zahtevati od vinogradnika razen neizplačanih zneskov, izvirajočih iz obračuna. Če se vinogradnik in viničar ne moreta sporazumeti pri sestavi obračuna, razsoja o sporu viničarska komisija (§ 27). Obračun se napravi v dveh izvodih. En izvod obračuna dobi vinogradnik, drugega pa viničar.

Delovni čas.

§ 9. Delovni čas znaša pri lastni hrani (deri) v letnih mesecih od 7. do 12. in od 13. do 18. ure, v zimskih mesecih pa od 8. do 12. in od 13. do 16. ure. Ta delovni čas se more s pogodbno skrajšati. V letnih mesecih ima viničar dopoldne in popoldne po pol ure odmora. Viničarjevi gospodinjji traja opoldanski odmor pol ure več. Pri hudi vročini ali ob nestanovitnem vremenu se sme delovni čas preložiti tudi na druge ure. Letni delovni čas se računa od 1. marca do 31. oktobra. Če viničar pri delu dobiva od vinogradnika vsednevno hrano, ne velja zanj delovni čas, določen v tem paragrafu, marveč delovni čas, ki je v kraju običajen ob vinogradnikovi hrani.

Nadure.

§ 10. Kar dela viničar preko časa, določenega v § 9., kakor tudi kar dela ponoči in ob nedeljah in praznikih, se šteje za nadurno delo. Za nadurno delo pripada viničarju 50% višja meza kakor za redno dnevno delo. Pri spravljanju sadja in ob trgatvi pripada delavcem samo normalna meza, če so preko noči popolnoma oskrbljeni s hrano. Viničar se ob nedeljah in praznikih ne more siliti k delu brez nujnega razloga.

I 496/39 - 8.

Dražbeni oklic.

Dne 30. oktobra 1939, dopoldne ob 9. uri, bo pri tem sodišču v sobi št. 22, dražba nepremičnin zemljiška knjiga k. o. Bistrica, vl: št. 1586 B 1a, 1/2-ica parc. št. 806/35 njiva. Cenilna vrednost Din 2.250.- Najmanjši ponudek Din 1.500.- Varseina Din 225.-.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najkasneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljaviti glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri. — V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v D. Lendavi, odd. II, dne 14. septembra 1939.

Laži od Španije.

Proteštantskoga tajnika Kensita reči od Španije, štere je Düşevni list ponatisno v dūšno hrano svojim čitatelom, ar pa grdo žalijo naša verska čūstva, je obsojamo i je v celoti priobčimo, naj vsaki naš človek ešče bole vidi, kak njegov nasprotniki dostokrat napadajo najsvetejše svetinje naše sv. vere. Kak zagriženo se delajo norca iz pobožnih Špancov, ki so znani, kak neizmerno častijo (ne molijo!) Devico Marijo i vse, ka pri njih, po njihovih posebnih španskih šegaj i čūstvaj spada k tomi.

Glejte, ka je ešče Kensit konštaterao! Düşevni list piše:

„Z zaostánjenosjov je tū vkūp prikapčena španjolska šatringa: vuvstvo, bajaranje i čalēstvo. Španjolov vera navēkse z Mārije legendov stoji. Jezus je pri nji največkrat samo prđsto imē štero i tā nenavādna šega svedoči, ka tam povđli jeste „Jezus“ imēna pojbarov. Biblijo popevje za „hūdo knigo“ glāsijo. Te eden hirešen njihov Mārie steber je: montserrātska Čarna Devica. Rimska cērkev to glāsī od toga, ka ga je Lukāč evangelišta zrezo i osnovo vō, pa je znāno, ka je on niti ne bio kamenār, nego doktor. Na visikoga bregā zreberji stoji i dōnok je bilo vremen, gda je po megnenji 20—20 lūdi prihājalo k njemu ga kūšūvat. Tak je bio tē Mārie steber zlāta bajca. Vu Saragosi dve cērкви jesteta, ta edna se od Zveličitela imenūje, to malo štoj poglédne. Ta ova se od Device Mārie imenūje i tā je vsigđar nabito puna bila. Tam jeste naime eden hirešen steber, od šteroga to prāvijo, ka gda je ednok Jakob apoštol v Španiji predgao i nārod je protivni nāstop skažūvao, na batrivanje je eden batalion angelov na tom stebri prineslo v Saragoso z Palestine Devico Marijo. Sledi se je Mārija v zrāki žnjega nazāj v Svēto zemlo povrnila, ali steber je tam ostao, šteroga zdaj jezērke kūšūjejo i k njemu molit hodijo. V Toledojskoj ēršeškoj cērкви kážejo edno ograjeno mesto, kde eden kamen jeste, od šteroga to včl r. kat. cērkev, ka je nigda na tistom kāmni počivala Mārija, naj si trūdne nogē otāvī. Toga kamna napisek je: „Gda je nebēs kralica na zemli hodila, na etom kāmni je stānola. . . . Teknite se toga kamna, z popolnov pobožnostjov i erčite: Molimo eto mesto, gde je ta svēta devica svoje nogē od trūda otāvila.“ 200 dni buča.

Vu veliki šeregaj so prihājali tā lūdjē i skoz grahke z prstāmi pošilali kūše proti kamni. Eden Fliedner imenūvani evang. dūhovnik je eden māli štemplin, na šterom je Mārije kep bio, dao prek Kensit glavnomi tājnik i pravo njemu je, ka je tā māla znamka požegnjena i onjo je od edne ženske dobo, šteroj jo je eden r. kat. pop dao zāto, naj jo deteti dá pojediti, ar te ono ozdrāvī. Pri tākšem položāji se nečūđūjemo, či so v španjolskom ešče v 1935 leti comprnice žgāli.“

Vsako naše dete na prvi pogled spozna vse hūdonamerne i celo bogokletne trditve v tom članki. Zato se ne bomo spūščali v pobijanje ali razlaganje teh trditve. Ne pravimo, da si je pisate vse to zmislo, Ne. Verjemo, da je kaj vido i doživo. Poznamo dobro čūstvenost latinskih narodov, k šteromi spada tūdi španski narod. Znamo dobro, da lūdstvo rado posluša i verje raznim zgodbicam. Kat. Cērkev pa takših nedokazanih zgodb nikdar ne priporoča. Celo zabranjūje je ali pa samo trpi tam, gde ne vsebūjejo nikaj veri protivnoga ali pa celo pospešūjejo naravna verska čūstva. Če pa se gde na sveti to pretirava i zlorabla, ne odgovarja za te nered katoličanska Cērkev, kak takša, nego dotična cerkvena občina. Če zato g. Kensit piše: „Gde jeden kamen jeste, od šteroga to včl rimokat. Cērkev. . .“ — dela veliko krivico našoj Matere Cerkvi. Zato njegove trditve obsojamo!

Kelko primernejše bi bilo, če bi Düşevni L prinašao kakša drūga „konštatejranja.“ N. pr. koliko stotin i stotin sekt (ločin) je na sveti med proteštanti i zakaj je do toga prišlo i zakaj se ešče zmerom drobi? Naj bi g. tajnik konštaterao vzroke, zakaj so se do zdaj še zmerom razbill vsi kongresi „Krščanskih cērkev“ za združitev, čeravno so bili resno pripravljeni i z jako dobrovolov i cilom organizirani? Zakaj so se te cerkve ne združile? Silno zanimivo je to. Kak koristno delo bi napravio g. Kensit, samo če bi pri tom postopao objektivno, to se pravi tak kak je i ne po svojem gustuši, kak je to napravio v gornjem žalivom članki.

Samo ešče nekaj maloga za konec. Pred očmi mamō edne zagrebške novine: Hrvatsko stražo. Ona je ne davno pisala, ka je Marija Devica bila v Španiji od cerkvene i državne oblasti proglašena za zagovornico tistih, ki so v vozaj. Iz te lepe istine se je eden socijalistični list norca delao. Hrvatska straža njemu etak odgovarja:

„Gospodje marksisti, ki so se proslavili s tolikimi hūdo-delstvi nad katoliškimi redovnicami v Španiji, ki so spoklali 17.000 neoboroženih dūhovnikov i napunili voze z deset i deset jezero nedužnih katoličanov, posebno one grozne voze v Barceloni, bi zdaj radi, da bi svetnike v temnicaj celo sam Bog zapūsto. Kak da tistim, ki pridejo v voze, ne bi trbelo blagoslova Matere vseh lūdi, Matere Bože! Toda, ka pomaga marksistom, od toga govoriti! „Ne mečite biserov pred svinje“ — pravi sv. Pismo. R. J.

Sodnik: „Eli si bio že gda prle kaznovani?“

Cigan: „Nigdar. Vsikdar sledkar.“

Vučiteo se šeče po njivaj i sreča možaka, kisedijo na osredki i cecajo bago.

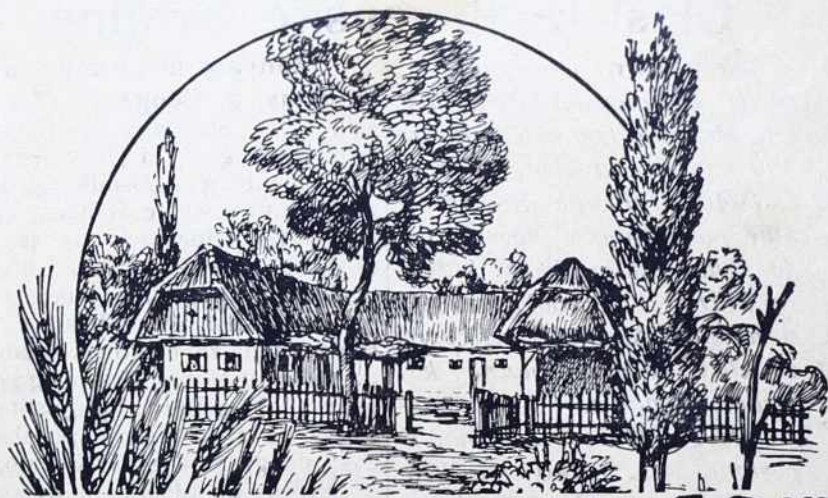
„No, kak se vam godi, Ferenc?“ Ji pita vučiteo.

„Jako dobro,“ odgovorijo

Ferenc. Šteo sam si nikaj drv nasekati za zimo pa mi je veter spodro i me rejšo dela. Šemetinje, ka sam spucao senožat, sam šteo zažgati pa je strelja vdarila notri i me rešila dela.

„No, ka te delali zdaj?“

„Zdaj pa šče čakam potres, ka bi mi vō z zemle krumple vrgeo, ka mi je nebi trbelo vō kopati.“

„HIZICKI DOMAČOJ“

Zalūk Ignac i žena Montigny la Caur. Vu prvōj vrsti vas prav srčno pozdraviva g. urednik i vam želeva zdravje od Boga i od Jezušovoga Srca. Daj Bog, da bi šče nam mogli dugo let vrejūvati naše krščanske liste, šteri so nam na veliko korist i tolažbo v toj tūjini. Da je v roke dobiva i je čteva, te misliiva, da sva v naroči matere domovine. Zato pa molimo i prosimo Boga i blaženo Devico Marijo, naj vas ohrani še vnogo, vnogo let za naše krščanske liste. Pozdraviva celo polansko faro i g. župnika Halasa, svoje starše, brate i sestere, malo dečico i Kokonovo botrino v Polani. Le bodi zdrava domovina, najni slovenski kraj, ti prekrasna si edina, nama si zemelski raj.

Graj Veronika i Balažic Matilda, iz Sr. Blstrice, zdaj Freienlade, Nemčija. Prečastiti g. urednik! Tūdi midve z mojav prijateljicov svi se zmisliše na vas preč. g. urednik. Zato svi se odločile, da vam pošlevi te listek, če bi ga šteli sprejeti i prebrati. Za temi vrsticami vas pa preč. g. obej najlepše pozdravlavi i vam želivi, da bi še mnogo i mnogo let živeli i nam vrejūvali naše lūbe domače liste, ki so nam na veliko veselje, tolažbo i v korist v toj dalnoj tūjini. Nama pošilajo Mar. list naši domači, zaj bi še pa radivi mele Novine. Prosvi vas preč. g., če bi nama šteli do decembra pošilati Novine, naši domači vam bodo plačali. Zdaj vam pa ščevi nekoliko opisati najno življenje tū. Dozdaj se še nama hvala Bogi godi dobro. Najveško srečo i veselje tū mavi to, da lahko idevi vsako nedelo k sv. meši. Sporočam vam tūdi preč. g., ka so nas 20. aug. obiskali naš izseljenski dūhovnik, čast. g. Ivan Škafar. Niti vam ne morem opisati, kakšo veselje smo občutili tisto nedelo. Zbralo se nas je do 60 Slovincov. Pri sv. meši smo meli skupno sv. obhajilo i spevali smo lepe domače Marijine pesmi. Med sv. mešov so povedali par reči, štere smo si močno skrili vsaki v svoje srce. Odvečera so g. kaplan opravili tūdi večernico s popevanimi litanijami i po večernici smo se fotografirali. Odvečera smo poglednoli tūdi stanovanje našega izseljenskoga dūhovnika, g. Škafara i še tam zaspevali par pesmic Mariji na čast. Vsi smo bili jako veseli i g. dūhovnik tūdi z nami. Nazadnje smo se vsi lepo zahvalili g. za vsa dela, štera so včinoli za nas i smo se težko ločili od njih. Zdaj sem vam opisala, preč. g., najno najveško srečo ino veselje, štero sve preživele v toj žalostnoj tūjini. Iz srca se pa zahvalūjeve našoj nebeskoj materi Mariji za to najno veliko srečo ino veselje ino jo prosive, naj čuva našega izseljenskoga dūhovnika i jih sprevaža po vseh potaj v toj nevarnoj tūjini, ar se oni dosta trūdijo za nas uboge izseljence, najbole pa še za naše dūše. Molive i prosive pa tūdi za vas, g. urednik, i za vse domače dūhovnike. Marija naša mati, naj nas varje pod svojim plaščom od vsega hūdo-

ga na dūši ino teli. Prosive pa tūdi vas; preč. g., da se naj bote spominali v Vaših molitvaj, da si občūvave lilijo nedužnosti. Teško že pričakūjeve tisto veselo vūrico, da bi se vrnile opet v te prekrasni domači kraj i opet lahko razgledale našo lepo domačo cerkvico. Te bove opet zaspevale na glas Mariji na čast. Zdaj pa pošilave pozdrave vsem domačim g. dūhovnikom, staršom, sestram, bratom i celoj črenovskoj fari. Tak ostanite preč. g. urednik še enkrat najlepše pozdravljeni od naj. Z Bogom.

Kl. Duh Štefan, oblat Marije Device, Pise. Preč. g. urednik! Precej časa je preteklo odkar vam nisem pisal. Zaradi več vzrokov je moje dopisovanje redko. Hvala Bogu, sem zdrav, vesel in zadovoljen v svojem revnem stanu. Učenja mi tūdi ne manjka. Žal, da sem edini Slovenec v tem mestu — Pisa, zato mi je ne mogoče slovenski govoriti. Imam par slovenskih knjig, katere mi šepetajo na ušesa junaško preteklost naših pradedov. Toda to, kar me najbolj razveseljuje, so naše lepe, dobre, krščanske, vsaki teden v vznemirnostjo pričakovane Novine. Morebiti samo mi, ki živimo v tūjini, dobro cenimo Novine. Novine nam oznanjajo sv. Evangelij, nam segrevaajo srce in je vežejo z Bogom; z „Razgled po katoličanskem sveti“ nas tako rekoč vežejo z vernimi celega sveta; z „Glasi iz Slovenske Krajine“ nam naznanjajo dogodke vesele in žalostne, tistih, ki so nam najbližje pri srcu, ter z „Hizicki domačoj“ nam naznanjajo glase onih, katere je revnost po svete razgnala, da si iščejo potrebno za življenje. Ako bi naši ljudje spoznali lepoto Novin in koristnost, nobena hiža ne bi ostala brez naših domačih listov. Meni redno prihajajo Novine vsako soboto. Do sedaj nisem dobil tri številke Novin in M. list meseca maja. Nedobljene številke so: 12 februarja, 23. aprila in 7. maja z Marijinim listom. Vprašal sem na pošti, če bi je tam zadržali ali pozabili. Nevem, če so se zgubile po poti, ali pa slučajno jih meni niso poslali. Ako vam mi bo mogoče poslati zaostale številke, vam bom srčno hvaležen. Prečastiti gospod! Vem, da se zanimate za vse sine Slovenske Krajine, posebno pa za nas, ki se pripravljamo za duhovniški ali redovniški stan. Mnogi vam pišejo k Božiči, k Vūzmi, k Sv. Jožefi, samo jaz sam ne pisao. Zrokov je več zakaj nemrem pisati in glavni je te, da pravila naše družbe do duhovniškoga posvečenja, ne dovolijo pogostoga pisanja. Ar sem ne pisao v zgoraj omenjeni časaj, sem pa pomnožio moje molitve i je poslao k lūbomi Jezusi ino materi Mariji za vas. Končam moje slabo pismo, priporočajoč se vam v molitve, naj me Marija vodi v gorečnosti, poniznosti pa pobožnosti do oltara Gospodovoga. Tūdi jaz vsaki den molim, naj vas Marija še žive duga leta v zdravji med trūdapunim delom.

Službena naznanila

Sresko načelstvo v Lendavi,

dne 28. VIII. 1939.

Apneni prah za gnojenje, skupna nabava.

Vsem občinam! — Vsem živinorejskim selekcijskim društvom!

Na vseh naših zemljiščih se opaža, da so iz leta v leto pridelki na njih vedno manjši in tudi slabši. To pa je pripisovati predvsem pomanjkanju rudninske hrane v naših zemljah. Pri povečanju gnojenje z rudninskimi gnojili se bo povečal tudi pridelek na teh zemljiščih. Predvsem primanjkuje naši zemlji apna, kateri se stalno izpira z vodo iz tal. Gnojenje z apnom poboljša in razhaja zemljo ter da boljši in večji pridelek. Eno najboljših in najcenejših apnenih gnojil je apneni prah. Žgano apno v prahu je najprimernejše trositi jeseni na preorano njivo ob suhem vremenu. Troši se z roko ali pa s strojem za trošenje umetnih gnojil. Žgano apno v prahu ne smemo trositi pred setvijo, ker bi škodovalo kalenju, pa tudi ne poleti ali spomladi na rasteče rastline, ker jih rado požge. Trošenje apnenega prahu po travnikih in pašnikih je tudi najprimernejše v jeseni, vsekakor pa pred snegom. Posebno se priporoča trositi apneni prah po vlažnih travnikih na katerih raste slaba kislina krmna. Opozarjamo na kmetovalce, da se ne sme trositi apna istočasno s hlevskim gnojem ali gnojnicom, tudi ne z amonjakom, superfosfatom ali kostno moko. Pri takem nepravilnem načinu uporabe apna, se izgubi za rastlino mnogo dušika in drugih hranilnih snovi. Na 1 oral zemljišča se potroši za dobo 4 let 400—1000 kg apnenega prahu. Na peščeni zemlji se troši manjše količine (250—500 kg), na zelo teški zemlji pa večje količine) 400—500 kg po 1 oralu. Opozarja pa se tudi kmetovalce, da vse površine ki bodete letos zaapnili svoja zemljišča, da jih drugo leto nato dobro pognojijo s hlevskim gnojem. Gnojenje z samim apnenim prahom zboljša pridelek, obenem pa če ne gnoji s hlevskim gnojem pa tudi zelo izčrpa zemljo. Na pobudo srez. kmet. odbora bo tuk. sres. načelstvo tudi letošnje jesen nabavilo za vse občine v srezu večjo množino apnenega prahu za gnojenje. Prejeli smo več ponudb za dobavo tega prahu. Po najugodnejši ponudbi, bodo dobavili prvovrsten, suh apneni prah po ceni Din 12 (dvanaest) za 100 kg in to franco želez. postaja Beltinci odnosno D. Lendava. K stroškom prevoza od želez. postaje do občine samo prispeva sres. kmet. odbor k vsakemu vagonu Din 100. Ker je napačil čas za pošipanje apnenega prahu po preoranih njivah in travnikih, naročam, da prednje razglasilo občine čimprej je krajevno običajen način. V svojem delokrogu naj občine popišejo prosilce. Naj bolje je, da od njih poberejo v naprej denar za naročeni apneni prah (Din 12 za 100 kg), ali pa vsaj kavcije. Ta denar naj si občine zadržijo same, da bodo plačale voznino (tovornino), ostanek pa posiale na srez. načelstvo in to takoj za vsaki vagon posebno. Da bi se apn. prah naročil čimprej, vam naročam, da takoj, ko zberete naročilo za 1 vagon (15 ton), to naročilo pošljete semkaj. Za vsak prihodnji vagon zbrano naročilo tudi sproti dostavite. Radi cennejšega prevoza, se bodo naročali 15 tonski vagoni in te izjemno 10 tonski. Ker je akcija za nabavo apnenega prahu izredne važnosti za vse kmetovalce, jih pridobite čimveč za to nabavo. Vse kmetijske organizacije naj vlagajo prijave za nabavo preko pristojnih občin. Koliko apn. prahu bo približno potrebno naročiti za Vašo občino, sporočite čimprej semkaj. Nujno!

Sreski načelnik:
M. Grabrijan s. r.

Zahvala... Zahvala... Zahvala...

Tako lahko čitate v vsaki številki „Naše moči“ ne samo trikrat, marveč pet-, šest-, osem-, pa tudi večkrat. In tako zahvalo izrekajo ljudje „Karitas“, ki jim je pomagala v največji stiski z izplačilom zavarovalnice.

„Karitas“ je že dobila na tisoče in tisoče zahval in jih še dobiva dan za dnem. Take zahvale pa ona tudi zasluži, ker je ljudstvu res v veliko pomoč. Njene pomoči so seveda deležne družine, ki imajo pri njej zavarovane svoje.

Ste že zavarovani, ali še niste? Če še niste, ne odlašajte! Zlasti sedaj negotovi časi nas silijo, da sebe in svoje po možnosti zasiguramo za bodočnost. To se zgodi z zavarovanjem pri „Karitas“. Ko sedaj v jeseni dobite denar za prodane jesenske pridelke (sadje, vino itd.), pomislite na to, da ni važno samo to, da si nakupite obleko in plačate davek, marveč da nekaj denarja obrnete tudi za zasiguranje bodočnosti. Obrnite se na zastopnika Karitas ali na vodstvo Karitas v Mariboru (Orožnova ul. 8.) in se zavarujte! V Slovenski Krajini sta dva glavna zastopnika: ga Jožica Skalar v M. Soboti in Zver Jožef, tajnik posojilnice v Črenšovcih.

Prosimo naročnino